

Ομήρου *Ιλιάδα*
Ραψωδία Α 1-252 και 508-633

Λοιμός, Μήνις

Διδακτικό σενάριο

Πόπη Χριστοφόρου – Πούγιουρου, Φιλόλογος
Λειτουργός Γραφείου Αναλυτικών Προγραμμάτων

Λευκωσία 2012

Δυο λόγια για το διδακτικό σενάριο

Η ακόλουθη διδακτική πρόταση σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη:

- **Το Πρόγραμμα Σπουδών για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία**, το οποίο αντιμετωπίζει την *Ιλιάδα* ως λογοτεχνία και όχι ως αρχαιογνωσία
- **Τον προγραμματισμό του μαθήματος**. Ο διδακτικός χρόνος που προβλέπεται είναι 5 δ.π. Σε αυτές πρέπει να καλυφθεί όλη η ραψωδία Α
- **Το υποστηρικτικό υλικό του καθηγητή**. Η διδασκαλία θα επικεντρωθεί στους βασικούς στόχους και το σχετικό υλικό του βοηθήματος
- **Τους μαθητές**. Την ωριμότητα των μαθητών σε συνδυασμό με το γεγονός ότι έρχονται σε επαφή με την πρώτη ενότητα ενός εκτενούς έργου

Ως εκ τούτου:

- Δε θα λεχθούν τα πάντα στη ραψωδία Α. Πολλά πράγματα θα αναφερθούν, θα θιγούν, ώστε να δημιουργήσουν δεκτικό κλίμα και να αναπτυχθούν στη συνέχεια
- Η πρώτη ραψωδία του έπους καλύπτει όλα τα θέματα/στοιχεία/τεχνικές. Αυτά δεν είναι δυνατόν να εξαντληθούν στη διδασκαλία της πρώτης ενότητας. Αντίθετα, θα γίνουν πιο εύκολα κατανοητά όταν έχει καλυφθεί μεγάλο μέρος του κειμένου και οι μαθητές έχουν πλέον εξοικειωθεί με αυτό
- Δίνονται τα ερεθίσματα στους μαθητές να προχωρήσουν ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητάς τους. Ο σκοπός δεν είναι να καταλήξουμε σε έτοιμες συνταγές προς αποστήθιση. Οι μαθητές πρέπει να κατανοούν και να παράγουν τη γνώση

Διδακτική μέθοδος – Πορεία διδασκαλίας

Ακολουθούνται τα εξής στάδια:

- Ανάγνωση των υπό εξέταση στίχων από τον/την εκπαιδευτικό
- Διευκρινίσεις/Απόδοση περιεχομένου (αν χρειάζεται)
- Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Ο/Η εκπαιδευτικός με τις κατάλληλες μαιευτικές ερωτήσεις οδηγεί τους μαθητές στην κατανόηση και παραγωγή γνώσης
- Εργασία των μαθητών σε ομάδες με κοινό φύλλο εργασίας για όλους. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιμερίσει τα ζητούμενα στις ομάδες
- Ανακοίνωση εργασιών στην ολομέλεια της τάξης. Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει στον πίνακα (ή διαδραστικό πίνακα) το φύλλο εργασίας και το συμπληρώνει με τους μαθητές
- Ανάθεση κατ' οίκον εργασίας

Ραψωδία Α 1-252 και 513-638

Λοιμός, Μήνις

Διδακτικό σενάριο

1. **A 1-252.** Περιλαμβάνει το προοίμιο, την ικεσία του Χρύση, τη σύγκρουση Αχιλλέα-Αγαμέμνονα μέχρι και την απόφαση του Αχιλλέα να αποσυρθεί από τον πόλεμο
2. **A 508-633.** Περιλαμβάνει την ικεσία της Θέτιδας προς τον Δία, τη σύγκρουση Δία-Ήρας και τη διασκέδαση των θεών στον Όλυμπο

Διδακτικοί στόχοι

Στη ραψωδία αυτή οι μαθητές αναμένεται:

1. Να γνωρίσουν το θέμα της *Ιλιάδας* και δύο από τους βασικούς πρωταγωνιστές, τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα
2. Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στην *Ιλιάδα* και τον ιδιαίτερο ρόλο της Θέτιδας
3. Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ηρωικό κόσμο, τις αξίες και τα ιδανικά του (γέρας, τιμή, ανδρεία)
4. Να βιώσουν τον ανθρώπινο πόνο που προκαλεί ο πόλεμος: θάνατος, αιχμάλωτες γυναίκες, απώλεια αγαπημένων προσώπων
5. Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου
6. Να προϋδραστούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους
7. Να αντιληφθούν τον διαφορετικό κόσμο της *Ιλιάδας* σε σύγκριση με αυτόν της *Οδύσσειας*

Οι στόχοι 5 και 7 είναι γενικοί και συντρέχουν σε όλη την *Ιλιάδα* ενώ ο στόχος 6 συνυπάρχει με όλους τους άλλους και υλοποιείται παράλληλα. Άρα, οι βασικοί και ειδικοί στόχοι για την Α είναι τέσσερις.

Οργάνωση της ενότητας

Κατανέμω τους στίχους σε διδακτικές περιόδους

- 1η δ.π.: στίχοι 1-52 (Προοίμιο, Ικεσία του Χρύση, Λοιμός) – 53 στίχοι
- 2η δ.π.: στίχοι 53-130 (Α' Συνέλευση των Αχαιών, Οι αποκαλύψεις του Κάλχα) – 78 στίχοι
- 3η δ.π.: στίχοι 131-252 (Σύγκρουση Αγαμέμνονα-Αχιλλέα, Μήνις) -121 στίχοι
- 4η δ.π.: στίχοι 508-633 (Ικεσία της Θέτιδας, Σύγκρουση Δία-Ήρας, Η μεσολάβηση του Ήφαιστου) – 125 στίχοι
- 5η δ.π.: Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας Α
- ή
- 4η δ.π.: στίχοι 508-589 (Ικεσία της Θέτιδας, Σύγκρουση Δία-Ήρας) – 82 στίχοι
- 5η δ.π.: στίχοι 590-633 (Η μεσολάβηση του Ήφαιστου) – 43 στίχοι και
Ανακεφαλαίωση ραψωδίας

Σημ.: Στο παρόν σενάριο ακολουθείται η πρώτη επιλογή

Οργανώνω τους στόχους ανά διδακτική περίοδο

Διδακτική περίοδος	Υπό έμφαση στόχοι	Γενικοί στόχοι
1η δ.π. Στίχοι 1-52 Προοίμιο, Ικεσία του Χρύση, Λοιμός	Οι μαθητές αναμένεται: <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν το θέμα της <i>Ιλιάδας</i> και τους δύο πρωταγωνιστές, Αγαμέμνονα και Αχιλλέα (πρώτη αναφορά των δύο στο προοίμιο, ο Αγαμέμνονας στην Ικεσία) • Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> (Δίας, Απόλλωνας) • Να βιώσουν τον ανθρώπινο πόνο που προκαλεί ο πόλεμος: θάνατος, αιχμάλωτες γυναίκες, απώλεια αγαπημένων προσώπων (μέσα από το πρόσωπο του Χρύση) 	Οι μαθητές αναμένεται: <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου • Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους • Να αντιληφθούν τον διαφορετικό κόσμο της <i>Ιλιάδας</i> σε σύγκριση με αυτόν της <i>Οδύσσειας</i>
2η δ.π. Στίχοι 53-130 Α΄ Συνέλευση των Αχαιών, Οι αποκαλύψεις του Κάλχα	Να γνωρίσουν δύο από τους βασικούς πρωταγωνιστές της <i>Ιλιάδας</i> , τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα	
3η δ.π. Στίχοι 131-252 Σύγκρουση Αγαμέμνονα-Αχιλλέα, <i>Μήνις</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν δύο από τους βασικούς πρωταγωνιστές της <i>Ιλιάδας</i>, τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα • Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ηρωικό κόσμο, τις αξίες και τα ιδανικά του (γέρας, τιμή, ανδρεία) • Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> (Αθηνά, Ήρα) 	
4η δ.π. Στίχοι 508-633 Ικεσία της Θέτιδας, Σύγκρουση Δία-Ήρας, Η μεσολάβηση του Ήφαιστου	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> • Να αντιληφθούν τον ιδιαίτερο ρόλο της Θέτιδας • Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ηρωικό κόσμο, τις αξίες και τα ιδανικά του (γέρας, τιμή, ανδρεία) 	
5η δ.π. Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας Α	Συμπλήρωση /Ολοκλήρωση όλων των στόχων που τέθηκαν	

1η δ.π.	Στόχοι
<p>A 1-52</p> <p>Προίμιο, Ικεσία του Χρύση, Λοιμός</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν το θέμα της <i>Ιλιάδας</i> και τους δύο πρωταγωνιστές, <i>Αγαμέμνονα</i> και <i>Αχιλλέα</i> (πρώτη αναφορά των δύο στο προίμιο, ο Αγαμέμνονας στην Ικεσία) • Να προΐδεασθούν για τον ρόλο των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> • Να βιώσουν τον ανθρώπινο πόνο που προκαλεί ο πόλεμος: θάνατος, αιχμάλωτες γυναίκες, απώλεια αγαπημένων προσώπων (μέσα από το πρόσωπο του Χρύση) • Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου • Να προΐδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους (τιμή, θνητότητα ...) • Να αντιληφθούν τον διαφορετικό κόσμο της <i>Ιλιάδας</i> σε σύγκριση με αυτόν της <i>Οδύσσειας</i>

Οργάνωση τάξης: Ενιαία, ομαδική

Μέθοδος: Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

Μέσα: Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

Αξιολόγηση: Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

Ερωτήσεις

Προίμιο, στ. 1-7

Τι εξυπηρετεί το προίμιο ενός έργου;

Σε ποια θεά απευθύνεται ο ποιητής και γιατί;

Ποιο είναι το θέμα του έπους;

Ποιες συνέπειες επέφερε;

Γιατί; Ποια η αιτία του;

Ποια πρόσωπα παρουσιάζονται και πώς;

Ποια είναι η θέλησή του Δία;

Για τι μας προετοιμάζει το προίμιο; Τι αναμένουμε;

Μας πληροφορεί για τη δομή, το περιεχόμενο του έπους;

Ρητορική ερώτηση: γιατί ξεκινά με αυτόν τον τρόπο την αφήγηση ο ποιητής;

Τι εξιστορεί ο ποιητής;

Υπάρχουν επιμέρους σκηνές στην ενότητα;

Συνδέονται μεταξύ τους;

Α΄ σκηνή ικεσίας. Τι ζητά ο Χρύσης, γιατί κάνει τη σύνδεση με τον Απόλλωνα;

Γιατί ο Χρύσης εύχεται να κερδίσουν οι Αχαιοί;

Τι αποτέλεσμα έχει;

Τι πετυχαίνει ο ποιητής;

Πώς παρουσιάζει τον Αγαμέμνονα;

Ποια συνέπεια έχει η απόρριψη του ιερέα;

Γιατί ο Αγαμέμνονας αρνείται να επιστρέψει τη Χρυσήδα στον πατέρα της;

Β΄ σκηνή ικεσίας. Τι ζητά ο Χρύσης; Ποιες οι συνέπειες;

Προίμιο, στ. 1-7

Σε ποια θεά απευθύνεται ο ποιητής και γιατί;

Ποιο είναι το θέμα της *Ιλιάδας*;

Ποιες διαστάσεις παίρνει (ποιους επηρεάζει);

Ποια είναι η αιτία του;

Πώς παρουσιάζεται ο Αχιλλέας στο προίμιο;

Πώς παρουσιάζεται ο Αγαμέμνωνας στο προίμιο;

Για τι μας προετοιμάζει ο ποιητής;

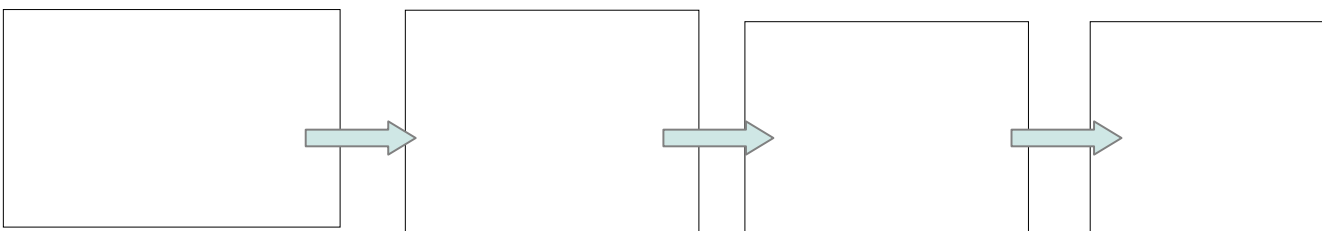
Για τι μας προετοιμάζει ο ποιητής;

Γιατί, κατά τη γνώμη σου, ο ποιητής ξεκινά το έργο του προτάσσοντας το προίμιο; Είναι απαραίτητο;

Ικεσία του Χρύση, Λοιμός, στ. 8-52

Από το προίμιο του έπους προετοιμαζόμαστε για συγκρούσεις (πώς;). Βάλε σε αιτιακή/ χρονική σειρά την πορεία των γεγονότων μέχρι τον λοιμό.

Λέξεις κλειδιά: Ικεσία, σύγκρουση, λοιμός

1. Σύγκρινε το προοίμιο της *Ιλιάδας* με αυτό της *Οδύσσειας*.

Ιλιάδα

Τον άγριο θυμό, θεά, τραγούδησε του Αχιλλέα, γιου του Πηλέα, ολέθριο θυμό, που τόσα πάθη φόρτωσε στους Αχαιοούς, τόσες γενναίες ψυχές κατέβασε στον Άδη, ηρώων ψυχές, κι άφησε λεία στα σκυλιά τα σώματά τους, στα λαίμαργα όρνια, έτσι που συντελέστηκε η βουλή του Δία, 5 αφότου μεταξύ τους χώρισαν και πήραν να διχογνωμούν του Ατρέα ο γιος, ο πρώτος του στρατού, κι ο θείος Αχιλλέας.

Οδύσσεια

Τον άντρα, Μούσα, τον πολύτροπο να μου ανιστορήσεις, που βρέθηκε ως τα πέρατα του κόσμου να γυρνά, αφού της Τροίας πάτησε το κάστρο το ιερό. Γνώρισε πολιτείες πολλές, έμαθε πολλών ανθρώπων τις βουλές, κι έζησε, καταμεσής στο πέλαγος, πάθη πολλά που τον σημάδεψαν, 5 σηκώνοντας το βάρος για τη δική του τη ζωή και των συντρόφων του τον γυρισμό. Κι όμως δεν μπόρεσε, που τόσο επιθυμούσε, να σώσει τους συντρόφους. Γιατί εκείνοι χάθηκαν απ' τα δικά τους τα μεγάλα σφάλματα, νήπιοι και μωροί, που πήγαν κι έφαγαν τα βόδια 10 του υπέρλαμπρου Ήλιου' κι αυτός τους άρπαξε του γυρισμού τη μέρα. Από όπου θες, θεά, ξεκίνα την αυτή την ιστορία, κόρη του Δία, και πες την και σ' εμάς.

Προοίμιο <i>Ιλιάδας</i>	Προοίμιο <i>Οδύσσειας</i>
Επίκληση	Επίκληση
Θέμα	Θέμα
Αχιλλέας	Οδυσσεύς
Δίας	Δίας

2. Πώς θα ένιωθες αν ήσουν ο Χρύσης και άκουγες για την κόρη σου τους στ. 29-31;
3. Ποια στοιχεία της ικεσίας του Χρύση θα έπρεπε να προσέξει ιδιαίτερα ο Αγαμέμνονας; Γιατί ο ποιητής τον παρουσιάζει να μην τα προσέχει;

2η δ.π.	Στόχοι
<p>A 53-130</p> <p>Α' Συνέλευση των Αχαιών, Οι αποκαλύψεις του Κάλχα</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αρχίσουν να γνωρίζουν δύο από τους βασικούς πρωταγωνιστές της <i>Ιλιάδας</i>, τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα • Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου • Να προΐδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους. Εδώ: Να έρθουν σε πρώτη επαφή με την οργάνωση και λειτουργία της ηρωικής κοινωνίας • Να αντιληφθούν τον διαφορετικό κόσμο της <i>Ιλιάδας</i> σε σύγκριση με αυτόν της Οδύσσειας

Οργάνωση τάξης: Ενιαία, ομαδική

Μέθοδος: Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

Μέσα: Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

Αξιολόγηση: Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

Ερωτήσεις

Γιατί συγκαλεί ο Αχιλλέας και όχι ο Αγαμέμνονας τη συνέλευση;

Πώς παρουσιάζεται ο Αχιλλέας μέσα από τους λόγους του;

Τι υπονοεί, για τι μας προετοιμάζει ο δισταγμός του Κάλχα στους στ. 74-83;

Ποια είναι η αιτία του λοιμού;

Πώς αντιδρά ο Αγαμέμνονας στις αποκαλύψεις του Κάλχα; Πώς "αυτοπαρουσιάζεται";

Γιατί ο Αγαμέμνονας δε συμφωνεί με τον Αχιλλέα;

Μελέτησε προσεκτικά την απάντηση του Αχιλλέα στους σίχους 123-130. Ποια θετικά και ποια αρνητικά στοιχεία έχει α) για τους Αχαιούς και β) για τον Αγαμέμνονα;

Θετικά		Αρνητικά	
Για Αχαιούς	Για Αγαμέμνονα	Για Αχαιούς	Για Αγαμέμνονα

Ποια εικόνα έχεις σχηματίσει για τον Αχιλλέα;

Γιατί ο Αγαμέμνονας διαφωνεί με τον Αχιλλέα στους σίχους A 131-140;

Κατάγραψε στοιχεία για την οργάνωση, τις αξίες και αρχές της ηρωικής κοινωνίας που διαφαίνονται μέσα από το κείμενο.

Οργάνωση της ηρωικής κοινωνίας

Αξίες και αρχές της ηρωικής κοινωνίας

Εργασίες

1. Ο Αγαμέμνονας μιλά την πρώτη φορά στον ιερέα Χρύση και τη δεύτερη στον μάντη Κάλχα (δύο ιερά πρόσωπα). Αξιολόγησε τον λόγο και τη συμπεριφορά του. Γιατί αυτή η πρώτη παρουσίαση του Αγαμέμνονα δεν μπορεί να είναι τυχαία; Σε τι αποσκοπεί;
2. Ο Αγαμέμνονας συγκρίνει τη γυναίκα του Κλυταιμνήστρα με τη Βρισηίδα. Ο Οδυσσέας έξυπνα απέφυγε τη σύγκριση της Πηνελόπης με την Καλυψώ (ραψωδία ε). Γιατί ο ποιητής παρουσιάζει αυτές τις αντίθετες συμπεριφορές των δύο ηρώων;

3η δ.π.	Στόχοι
A 131-252 Σύγκρουση Αγαμέμνονα -Αχιλλέα, Μήνις	Οι μαθητές αναμένεται: <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν καλύτερα δύο από τους βασικούς πρωταγωνιστές της <i>Ιλιάδας</i>, τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα • Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ηρωικό κόσμο, τις αξίες και τα ιδανικά του (γέρας, τιμή, ανδρεία) • Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> (Αθηνά, Ήρα) • Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου • Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους. Εδώ: Να έρθουν σε επαφή με την οργάνωση και λειτουργία της ηρωικής κοινωνίας • Να αντιληφθούν τον διαφορετικό κόσμο της <i>Ιλιάδας</i> σε σύγκριση με αυτόν της <i>Οδύσσειας</i>. Να εντοπίσουν όμως και ομοιότητες

Οργάνωση τάξης: Ενιαία, ομαδική

Το μάθημα θα οργανωθεί κατά το πρότυπο των διαλογικών συζητήσεων.

Μέθοδος: Διερευνητική, συνεργατική

Μέσα: Σχολικό εγχειρίδιο

Αξιολόγηση: Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

Δραστηριότητα

Χωριστείτε σε δύο ομάδες και υποστηρίξτε η μια τον Αγαμέμνονα και η άλλη τον Αχιλλέα. Προηγουμένως συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας και καταγράψτε στο τετράδιό σας τα σημεία της επιχειρηματολογίας σας με αναφορά σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου.

Υποβοηθητικές ερωτήσεις

- ✦ Ο Αγαμέμνονας και ο Αχιλλέας θέλουν να είναι πρώτοι. Σε τι και γιατί; Πώς αυτό επηρεάζει τη συμπεριφορά τους;
- ✦ Ποιες ικανότητες έχει ο καθένας;
- ✦ Τι σημαίνει πόλεμος για τον καθένα;
- ✦ Ποια είναι η βαθύτερη αιτία της σύγκρουσής τους;
- ✦ Ποιος, κατά τη γνώμη σας, είναι ο καλύτερος για να κυβερνά;
- ✦ Πώς παρουσιάζονται μέσα από τα λόγια και τις πράξεις τους;

Εργασία

Μελέτησε την επέμβαση της Αθηνάς στους στίχους A 198-228 και απάντησε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- ✦ Κατά τη γνώμη σου η Αθηνά έπρεπε να επέμβει;
- ✦ Ποια συνέπεια έχει για το έπος η επέμβασή της;
- ✦ Πώς παρουσιάζεται η Αθηνά σε σχέση με τον Αχιλλέα στην *Ιλιάδα* και πώς σε σχέση με τον Οδυσσέα στην *Οδύσσεια*;

4η δ.π.	Στόχοι
<p>A 508-633 Ικεσία της Θέτιδας, Σύγκρουση Δία-Ήρας, Η μεσολάβηση του Ήφαιστου</p>	<p>Οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αντιληφθούν τον ρόλο των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> • Να αντιληφθούν τον ιδιαίτερο ρόλο της Θέτιδας (που θα ολοκληρωθεί στη Σ) • Να έλθουν σε πρώτη επαφή με τον ηρωικό κόσμο, τις αξίες και τα ιδανικά του (γέρας, τιμή, ανδρεία) • Να γνωρίσουν στοιχεία της ποιητικής τεχνικής του Ομήρου • Να προϊδεασθούν για θέματα που θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν στη συνέχεια του έπους • Να αντιληφθούν τον διαφορετικό κόσμο της <i>Ιλιάδας</i> σε σύγκριση με αυτόν της <i>Οδύσσειας</i>

Οργάνωση τάξης: Ενιαία, ομαδική

Μέθοδος: Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

Μέσα: Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

Αξιολόγηση: Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

Ερωτήσεις

Ποιο είναι το βασικό αίτημα της Θέτιδας;

Η τιμή συνδέεται με τον πρόωρο θάνατο του Αχιλλέα. Γιατί;

Πώς μια κατώτερη θεά μπορεί να πιέζει τόσο έντονα τον Δία; Γιατί νιώθει αδικημένη (A 532);

Πώς μπορεί να ερμηνευθεί τώρα το θέλημα του Δία που αναφέρεται στο προοίμιο;

Ποιες συνέπειες έχει η ικεσία της Θέτιδας;

Ποιες είναι οι σχέσεις μεταξύ των θεών;

Ποιος είναι ο ρόλος του Ήφαιστου;

Γιατί ύστερα από μια τόσο έντονη και σοβαρή σκηνή ο ποιητής παρουσιάζει μια σκηνή διασκέδασης;

Πώς μια κατώτερη θεά, η Θέτιδα, μπορεί να πιέζει τόσο έντονα τον Δία; Γιατί νιώθει αδικημένη (A 532); Προσπάθησε να ανακαλύψεις τη δύναμη που κρύβει η Θέτιδα μελετώντας το ακόλουθο απόσπασμα.

Ο Αχιλλέας ζητά τη μεσολάβηση της μητέρας του προς τον Δία

«Όμως εσύ, όσο μπορείς, στον γιο σου τώρα να σταθείς στον Όλυμπο ανεβαίνοντας ικέτευσε τον Δία, αν κάποτε, με λόγο ή έργο, την καρδιά του αλάφρωσες. Γιατί πολλές φορές, μέσα στο πατρικό μας, σ' άκουσα να παινεύεσαι, να λες πως μόνη εσύ από τους άλλους αθανάτους τον γιο του Κρόνου, που νέφη μελανά τον περιβάλλουν, εσύ τον έσωσες από τον άθλιο χαλασμό, όταν δοκίμασαν οι τρεις Ολύμπιοι να τον δέσουν – η Ήρα, ο Ποσειδών κι η Αθηνά Παλλάδα. Τότε, θεά κι εσύ, πάνω στην ώρα φτάνοντας, τον γλίτωσες απ' τα δεσμά, τον Εκατόγχειρο καλώντας στην κορφή του Ολύμπου-Βριάρεο οι αθάνατοι τον λεν, Αιγαίωνα οι θνητοί,

κι είναι ακατάβλητος, πιο δυνατός απ' τον πατέρα του. Αυτός λοιπόν, περήφανος για την τιμή, πλάι στον Δία κάθισε, οπότε δείλιασαν οι τρεις μακάριοι θεοί, και δεν τον έδεσαν. Τώρα λοιπόν κι εσύ στο πλάι του Δία καθισμένη, τα γόνατά του αγγίζοντας, αυτό να του θυμίσεις ανίσως και δεχτεί, ενδυναμώνοντας τους Τρώες, τους Αχαιούς στα πλοία τους να τους στριμώξει, να τους αφήσει πλάι στη θάλασσα να σφάζονται, και τότε ας χαίρονται τον βασιλιά τους. Να καταλάβει ο γιος του Ατρέα, ο στρατηλάτης Αγαμέμνων, την μαύρη τύφλα του, που καταφρόνησε μέσα στους Αχαιούς τον πιο γενναίο.» (A 406-427)

Απάντηση

Ο Δίας ήθελε να παντρευτεί τη Θέτιδα, όμως δεν το έκανε γιατί ήξερε ότι ο γιος που θα γεννιόταν θα εκθρόνιζε τον πατέρα του και θα έπαιρνε τη θέση του. Την πάντρεψε, λοιπόν, με τον θνητό Πηλέα και εξασφάλισε τον θεϊκό του θρόνο.

Ποια ιδιαίτερη σημασία για ολόκληρο τον κόσμο αποκτά, τώρα, η μοίρα της Θέτιδας και η βραχυβιότητα του Αχιλλέα;

Πόσο στενά συνδέεται η βραχυβιότητα με την τιμή του ήρωα;

Εργασίες

1. Ποιες συνέπειες έχει η ικεσία της Θέτιδας;
2. Γιατί ύστερα από μια τόσο έντονη και σοβαρή σκηνή ο ποιητής παρουσιάζει μια σκηνή διασκέδασης; Τι αποδεικνύεται για τους θεούς;

5η δ.π.	Στόχοι
Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας Α	<p>Ολοκληρώνοντας τη ραψωδία Α οι μαθητές αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διαμορφώσουν σαφή εικόνα του χώρου και του χρόνου της ραψωδίας Α • Να σχηματίσουν ολοκληρωμένη εικόνα για το θέμα της <i>Ιλιάδας</i>, δύο από τους βασικούς πρωταγωνιστές, τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα, και τις μεταξύ τους σχέσεις • Να σχηματίσουν ολοκληρωμένη εικόνα για την παρουσίαση των ανθρώπων και των θεών στην <i>Ιλιάδα</i> και να αντιληφθούν τη σχέση μεταξύ τους • Να κατανοήσουν τον ρόλο των τυπικών στοιχείων στο έπος και ιδιαίτερα να συγκροτήσουν σαφή ιδέα για την τυπική σκηνή της Ικεσίας και τον ρόλο της στο έπος.

Οργάνωση τάξης: Ενιαία, ομαδική

Μέθοδος: Διαλογική, διερευνητική, συνεργατική

Μέσα: Σχολικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας, πίνακας, Η/Υ

Αξιολόγηση: Συντρέχουσα, τελική (εργασίες, δραστηριότητα)

Κατά την ανακεφαλαίωση θα ολοκληρώσουμε και θα ανασυνθέσουμε θέματα που σχολιάστηκαν στις επιμέρους διδακτικές περιόδους. Επιχειρούμε συνολική προσέγγιση της ραψωδίας Α αναφορικά με τα εξής θέματα:

- ♣ Τόπος και χρόνος
- ♣ Τυπικά – και ουσιαστικά- στοιχεία: Ικεσία, λογότυποι
- ♣ Θεοί και άνθρωποι

Πόσες μέρες έχουν περάσει από την αρχή του έπους μέχρι τώρα;
Πόσες από αυτές ήταν μέρες δράσης;

Σε ποιους χώρους έχει εξελιχθεί μέχρι τώρα το έπος;

Μελέτησε προσεκτικά όλες τις σκηνές ικεσίας που συνάντησες μέχρι τώρα και κατάγραψε τις παρατηρήσεις σου ως προς: α) το τυπικό τους μέρος και β) τις συνέπειες και τη σημασία τους στο έπος.

1.	2.	3.
α.	α.	α.
β.	β.	β.

Όλες οι σκηνές ικεσίας στη ραψωδία Α συνδέονται με σκηνές συγκρούσεων. Ποιες είναι αυτές και ποια είναι η έκβασή τους;

1.	2.	3.

Κατάγραψε επίθετα/εκφράσεις που συνοδεύουν σταθερά τον Αχιλλέα. Νομίζεις ότι ο ποιητής τα χρησιμοποιεί τυπικά ή θέλει να δηλώσει και κάτι άλλο;

Ποιος είναι ο κόσμος των ανθρώπων;

Ποιος είναι ο κόσμος των θεών;

Νομίζεις ότι ισχύει η άποψη του Λογγίνου ότι ο Όμηρος στην *Ιλιάδα* έκανε τους ανθρώπους θεούς, και τους θεούς ανθρώπους; Δικαιολόγησε την άποψή σου. (ήρωες: πάνω από κοινό άνθρωπο)

Εργασία

Δικαιολογείται ο τίτλος *Λοιμός, Μήνις* που έδωσαν οι Αλεξανδρινοί στη ραψωδία Α;

Ραψωδία Α

Προαιρετικές δραστηριότητες

1

Είσαι πολεμικός ανταποκριτής στο στρατόπεδο των Αχαιών. Ετοίμασε την ανταπόκριση που θα στείλεις στην Ελλάδα και παρουσιάσέ την στην ολομέλεια της τάξης σου. Προσπάθησε να είσαι αντικειμενικός!

2

Φαντάσου ότι είσαι σκηνοθέτης και έχεις αναλάβει να παρουσιάσεις θεατρικά τη ραψωδία Α της *Ιλιάδας* (ή μια σκηνή που θα επιλέξεις). Τι πρέπει να λάβεις υπόψη σου; Ποιες οδηγίες θα δώσεις στον σκηνογράφο και τους ηθοποιούς; Κατάγραψε τις παρατηρήσεις σου και ετοιμάσου να παρουσιάσεις τη σκηνοθετική σου πρόταση στην ολομέλεια της τάξης.

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνεται ένα παράδειγμα. Συμπλήρωσε τις δικές σου οδηγίες.

Ενότητα	Χώρος	Πρόσωπα
Στ. 8-52 ΙΚεσία του Χρύση	Βρισκόμαστε στο στρατόπεδο των Αχαιών ...	Οι Αχαιοί είναι συγκεντρωμένοι. Ξεχωρίζει ο βασιλιάς Αγαμέμνονας. Ο Χρύσης πλησιάζει ...

